

บทที่ 1

บทนำ

ความหมายและความสำคัญของปัญหา

ความหวังเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงความพึงพอใจ ความสุขต่อการดำรงชีวิต ความหมายในชีวิต และเป้าหมายในอนาคต ความหวังเป็นพลังงานที่ทำให้บุคคลมีกำลังใจ ในการต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้น ความหวังจะกระตุ้นให้เกิดความมานะอดทน กลไกเผชิญกับปัญหา ที่ต้องการแก้ไขอุปสรรคในชีวิตและการเจ็บป่วยเรื้อรัง ความหวังทำให้จิตใจและร่างกายแข็งแรงขึ้น การมีความหวังจะทำให้บุคคลมีพลัง สามารถเผชิญกับสถานการณ์และต่อสู้กับสิ่งที่เลวร้ายในชีวิตได้ ผู้พิการแขน ขา จะมีความหวังอยู่ในระดับที่ต่ำ เนื่องจากต้องสูญเสียอวัยวะในการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูญเสียแขน ขา ก่อให้เกิดผลกระทบถึงความสามารถของบุคคลในการ ประกอบอาชีพ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมและการ เปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคลย่อมมีผลกระทบต่อความรู้สึกต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองด้วย

ความหวังมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ให้ยืนยาวต่อไป เพราะความหวังช่วยให้ บุคคลมีกำลังใจ เพิ่มความแข็งแกร่งที่จะเผชิญกับสถานการณ์เลวร้ายต่าง ๆ ความหวังช่วยเติมเต็มใน สิ่งที่คาดหมายหรือสูญเสียไปในปัจจุบัน ด้วยหวังว่าจะได้รับการตอบสนองความต้องการใน วันข้างหน้าตามที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมาย ดังนั้นความหวังจึงช่วยกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเพื่อไปสู่ เป้าหมายในอนาคต

มิลเลอร์ (Miller, 1985, p. 23) กล่าวว่าความหวังเป็นพลังสำคัญในการดำรงชีวิต โดย คาดหวังว่าในอนาคตจะสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาหรือหลุดพ้นจากความทุกข์ทรมานต่าง ๆ ที่ได้รับ ซึ่งความหวังนี้เปรียบเสมือนความพร้อมภายในบุคคล ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์แสดงออกในเรื่องต่าง ๆ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ความรู้สึกมีศักยภาพของตนเองความสามารถ ในการเผชิญปัญหา ความเข้มแข็งมุ่งมั่นของจิตใจ การมีเป้าหมายและความหมายในชีวิตรวมทั้ง ความรู้สึกถึงความเป็นไปได้

การพิการแขน ขา เป็นภาวะวิกฤติของชีวิตที่สำคัญอย่างหนึ่งไม่ว่าผู้พิการจะอยู่ในสภาพใด การรับรู้ตนเองด้านต่าง ๆ เป็นไปในด้านที่มืด ถึงแม้ระยะเวลาผ่านไปนาน เพราะสภาพร่างกายต้อง เผชิญกับการสูญเสียที่ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ จากการศึกษาของ แลมเบอร์ท และแลมเบอร์ท (Lambert & Lambert, 1985, pp. 60-61) ถึงปัญหาด้านจิตสังคมของผู้พิการที่สูญเสียอวัยวะแขน ขา

จำนวน 109 คน ด้วยการประเมินการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่มีปัญหาด้านจิตใจสูง นอกจากนี้การสูญเสียแขน ขา ยังมีผลคุกคามต่อความรู้สึกปลอดภัยและความเป็นเอกลักษณ์ ทำให้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำลงและไม่มีความหวังในชีวิต มีอารมณ์ที่ไม่แน่นอน ที่พบบ่อยคือความซึมเศร้า ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ผู้พิการส่วนใหญ่มักจะสนองความรู้สึกผิดถ้าอุบัติเหตุที่นั้นเกิดจากความประมาทของตนเอง (Barry, 1989, p. 324) ผู้พิการเหล่านี้จะมีความรู้สึกที่ตนเองไร้ค่า ไม่มีความหวัง ไม่มีความหมายสำหรับผู้ใด ไม่ชื่นชอบตนเอง ตีค่าตนเองต่ำ จึงไม่ค่อยสมาคมกับใครจะแยกตัวเอง เพราะคิดว่าคนอื่นไม่ชื่นชอบตน (Brundage & Broadwell, 1980, p. 14) ความรู้สึกไม่ชื่นชอบตนเอง และคิดว่าตนเองไร้ค่าอาจนำไปสู่พฤติกรรมการฆ่าตัวตายได้ เมื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการฆ่าตัวตายของทหารบาดเจ็บ พบว่า ความรู้สึกที่ตนเองมีปมด้อยและความสามารถในการแก้ปัญหาลดลง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย และหากว่าผู้พิการไม่สามารถปรับตัวกับความเจ็บป่วยได้จะเข้าสู่ภาวะวิกฤติ (Crisis) ซึ่งจะพบว่าเมื่อถึงระยะฟื้นฟู ผู้พิการอาจไม่ยอมช่วยเหลือตนเอง คอยพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นหรือไม่ยอมให้ความร่วมมือในการรักษา ซึ่งจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 กล่าวโดยสรุปว่า คนพิการเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศ แต่เนื่องจากสภาพของความพิการเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตในการประกอบอาชีพ ในการมีส่วนร่วมในกิจการของสังคม และโดยที่สมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการ ได้มีโอกาสในด้านต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิตประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป ในการนี้สมควรให้คนพิการได้รับการคุ้มครอง การสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยวิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคมและการฝึกอบรมอาชีพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาและจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจให้แก่คนพิการ

การให้คำปรึกษาแก่ผู้พิการให้มีความหวังนั้น ต้องสร้างให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง ค้นหาความหมายในชีวิต และกล้าเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของชีวิตได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงกระบวนการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม เนื่องจากการให้คำปรึกษาคตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม (Existential) เป็นการให้คำปรึกษาที่ช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้สามารถต่อสู้หรือเผชิญกับปัญหาโดยยึดพื้นฐานของความเข้าใจในความหมายของการเป็นมนุษย์ และเคารพในการเป็นบุคคล การบำบัดแบบอัตถิภาวะนิยมมุ่งเน้นการบำบัดในกลุ่มคนที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยว กลุ่มคนที่เผชิญกับความวิตกกังวล รู้สึกว่าตนถูกคุกคาม ไม่มีเสรีภาพ ไม่มีอนาคต รู้สึกถูกจำกัดจากสิ่งแวดล้อมและบุคคลอื่น ขาดการตระหนักในคุณค่าและการมีชีวิตอยู่ของตน หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ สิ้นหวัง ท้อแท้ ไม่เห็นคุณค่าในการดำรงอยู่และไม่มีความหวังในชีวิต

โดยในการให้คำปรึกษาแบบอภิปิชาจะช่วยให้บุคคลตระหนักถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด ความรู้สึกสิ้นหวัง ความรู้สึกเกี่ยวกับความหมาย กระตุ้นให้บุคคลที่มีความไม่สบายใจได้ใช้ศักยภาพในการเผชิญกับชีวิต ผ่านแนวคิดแบบอภิปิชาที่เน้นเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ (Existence) ความเป็นไปได้ที่ไม่สิ้นสุดของชีวิต (Possibility) และการค้นหาเพื่อให้ได้พบความหมาย (Search for Meaning) ในการดำรงชีวิตของตนเอง (Ivey et al., 1987, p. 269) ในที่สุดกระบวนการให้คำปรึกษาแบบอภิปิชาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความรับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของตนเอง รับรู้ว่าชีวิตของตนเองเป็นสิ่งที่สามารถดำรงอยู่ ประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมได้ ผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองเป็นผลจากการเลือกของตัวผู้รับคำปรึกษาเอง การมีชีวิตของพวกเราไม่ได้ยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หากแต่บุคคลสามารถที่จะใช้ศักยภาพในตนเองปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นใหม่ ได้ค้นพบและรู้สึกถึงความคงอยู่ในการมีชีวิตอย่างมีคุณค่า

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ความหวังมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้พิการแขนขา ซึ่งเป็นภาวะที่วิกฤตมีผลกระทบต่อจิตใจ อารมณ์และพฤติกรรม การมีความหวังจะช่วยให้บุคคลมีกำลังใจและมีความมานะอดทนที่จะต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีการดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและมีเป้าหมายในอนาคต ผู้พิการแขนขา มีสภาพร่างกายที่ต้องเผชิญกับการสูญเสียที่ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ จึงมีผลทำให้ความหวังลดลง ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจอารมณ์และพฤติกรรมตามมา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามอภิปิชาจะช่วยให้ผู้พิการรู้จักและเข้าใจตนเอง มีศักยภาพทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตน มีการวางแผนจัดการ และเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างเป็นอิสระ มีคุณค่า มีเป้าหมายยอมรับและกล้าเปิดเผยตนเอง รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น หรือสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มระดับความหวังของผู้พิการ โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอภิปิชาจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีการพัฒนาตนเองภายใต้บรรยากาศของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยสมาชิกจะได้สำรวจ เรียนรู้ และทำความเข้าใจกับตนเอง พัฒนาความรู้สึกยอมรับ และไว้วางใจผู้อื่น ส่งเสริมให้สมาชิกกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้นผ่านกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มสมาชิกจะได้เรียนรู้ทักษะทางสังคม สมาชิกจะสามารถพัฒนายอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนโดยได้รับแรงจูงใจและพลังใจจากกลุ่ม และเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้พิการให้สามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเป็นสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองต่อความหวังของผู้พิการ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม ที่มีต่อความหวังของผู้พิการ ตามระยะเวลาที่แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมกับการให้คำปรึกษาโดยวิธีปกติ ที่มีต่อความหวังของผู้พิการ ในช่วงระยะเวลาหลังการทดลองและติดตามผล

สมมติฐานของการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองต่อความหวังของผู้พิการ
2. ผู้พิการกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม มีความหวัง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าผู้พิการกลุ่มควบคุม
3. ผู้พิการกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม มีความหวัง ในระยะติดตามผลสูงกว่าผู้พิการกลุ่มควบคุม
4. ผู้พิการกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม มีความหวัง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
5. ผู้พิการกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยม มีความหวัง ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้พิการ ในด้านการให้คำปรึกษา และเป็นทางเลือกหนึ่งในการนำวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวนิยมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม
2. ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้พิการ ให้สามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเป็น ผู้พิการจากโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1.1.1 เป็นชายและหญิง อายุไม่ต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 35 ปี

1.1.2 เป็นบุคคลพิการทางด้านแขน หรือขา หรือลำตัว

1.1.3 ให้ทำแบบประเมินความหวัง โดยผู้วิจัยแปลมาจากแบบประเมินความหวังของ เฮิร์ธ (Herth, 1991) แล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับ เลือกผู้ที่มีคะแนนจากลำดับท้ายสุดขึ้นไป และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้พิการจากโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ปีการศึกษา 2547 โดยให้ทำแบบประเมินความหวัง แล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับ เลือกผู้ที่มีคะแนนจากลำดับท้ายสุดขึ้นไป สัมภาษณ์ความสมัครใจของผู้ร่วมทดลอง จำนวน 16 คน แบ่งกลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 วิธีการให้คำปรึกษา

2.1.1.1 การให้คำปรึกษา แบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม

2.1.1.2 การให้คำปรึกษาดมวิธีปกติของโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่

2.1.2 ระยะเวลาการทดลองเป็น 3 ระยะ

2.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

2.1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

2.1.2.3 ระยะติดตามผล

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความหวัง

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลกระทบของความพิการต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันและความคาดหวังต่ออนาคตของกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวคิดของ ดูฟอลท์ และมาร์ทอคชีโอ (Dufault and Martocchio, 1985, pp. 379-391) ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของความหวังเป็น 6 มิติ คือ

1. มิติด้านอารมณ์ (Affective Dimension) เป็นความหวังที่มีลักษณะของความรู้สึกและอารมณ์เป็นส่วนประกอบ

2. มิติด้านสติปัญญา (Cognitive Dimension) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา ความรู้ ความคิด ความจำ ความสงสัย การเรียนรู้ ความเห็น การตีความ การตัดสินใจ ของความหวังของบุคคล

3. มิติด้านพฤติกรรม (Behavior Dimension) เป็นการแสดงออกของบุคคลที่สัมพันธ์กับความหวัง โดยบุคคลจะแสดงออกถึงความปรารถนาของตนในสิ่งที่คาดหวัง การแสดงออกทางพฤติกรรมมีได้ 4 ทาง คือ ทางด้านจิตใจ, ทางด้านกายภาพ, ทางด้านสังคม และทางด้านศาสนา

4. มิติด้านความผูกพัน (Affiliative Dimension) เป็นมิติที่มุ่งเน้นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสิ่งอื่นที่เป็นปอเกิดของความหวัง ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม

5. มิติด้านเวลา (Temporal Dimension) เป็นมิติที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างความหวังกับช่วงระยะเวลาต่าง ๆ แม้ว่าความหวังเป็นสิ่งที่บุคคลมองอนาคตในแง่ดี ทั้งนี้ยังต้องเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ความหวังในอดีตและปัจจุบันของแต่ละบุคคลด้วย

6. มิติด้านสถานการณ์แวดล้อม (Contextual Dimension) ความหวังที่มีผลต่อการกำหนดวิถีทางในการดำเนินชีวิตสามารถมีอิทธิพล ต่อการตั้งความหวังของบุคคลด้วยเช่นกัน

จากมิติความหวังทั้ง 6 มิติดังกล่าวเป็นมิติที่มีลักษณะทั่วไป ไม่ได้บ่งชี้ชัดเกี่ยวกับอายุ, เพศ, เหตุที่ทำให้พิการ, ระยะของความพิการ ส่วนสถานะความพิการในแต่ละประเภทยังเป็นความเสียเปรียบที่เป็นอุปสรรคในการกระทำบางสิ่งบางอย่าง แต่มิใช่เป็นการเสียเปรียบหรือไร้ความสามารถเสียทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพ โอกาสและสถานการณ์เป็นสำคัญ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการวิจัยในห้องเรียนในสภาพปกติ โดยไม่ได้ควบคุมตัวแปรเกี่ยวกับอายุ, เพศ, เหตุที่ทำให้พิการ และระยะของความพิการของกลุ่มตัวอย่าง

โดยสรุป ผู้พิการที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษา คือ ผู้ที่มีโครงสร้างของร่างกายไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติมาแต่เกิด หรือได้รับบาดเจ็บ และมีความพิการทางด้านแขน หรือขา หรือลำตัว และได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลแล้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม หมายถึง กระบวนการให้บริการปรึกษาแก่ผู้รับคำปรึกษาดังแต่ 2 คนขึ้นไปในเวลาเดียวกัน ที่ต้องการจะปรึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน โดยมีผู้ให้คำปรึกษาที่พร้อมจะยอมรับ เข้าใจ และจริงใจรวมอยู่ด้วย โดยสมาชิกในกลุ่มได้แสดงออก

เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ สำนวณตนเอง ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหาและใช้ความคิดในการแก้ปัญหาเพื่อที่จะได้ปรับปรุงตนเอง

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีอัตถิภาวะนิยม หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบอัตถิภาวะนิยม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะศักยภาพของตนทั้งด้านความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเอง วางแผนจัดการและเลือกดำเนินชีวิตของตนเองอย่างเป็นอิสระและมีคุณค่า มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต รับผิดชอบต่อการดำรงชีวิตของตน ยอมรับตนเองพร้อมทั้งอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ภายใต้สัมพันธภาพของการให้คำปรึกษาที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น เปิดเผย มีการยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนของการสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยใช้ทักษะการฟัง การให้ข้อมูล การทบทวน และการสรุป ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาทุกคนในกลุ่ม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกว่าตนได้รับการยอมรับและเอาใจใส่ เกิดความอบอุ่นไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยประสบการณ์และความรู้สึกของตนเอง

2.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเองในศักยภาพของตน ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ รวมทั้งรู้และเข้าใจเหตุการณ์ที่มากกระทบตน มีความสามารถในการวางแผน จัดการ และเลือกการดำเนินชีวิตของตนเองอย่างอิสระและมีคุณค่า สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองได้ มีความรู้สึกเห็นคุณค่าและการกระทำของตน ตลอดทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความหวังมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต โดยมีขั้นตอนทั่วไปในการให้คำปรึกษาดังนี้

2.2.1 ทำความเข้าใจกับประสบการณ์ของผู้รับคำปรึกษา

2.2.2 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้และตระหนักถึงความมีอยู่จริงของตน

2.2.3 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาความหมายในการแสวงหาเป้าหมายในชีวิต

2.2.4 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รับรู้ถึงเสรีภาพของตนเองอย่างเต็มที่

2.2.5 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีคุณค่าต่อตนเอง

2.2.6 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือกและต่อการ

กระทำของตนเอง

2.2.7 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจและมุ่งมั่นที่จะนำตนเองสู่จุดมุ่งหมายที่ตนเองเลือก

ขั้นตอนในการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อช่วยเหลือให้ผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

2.3 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษาและการนำไปปฏิบัติ หลังจากนั้นผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามเพิ่มเติมอีกครั้ง

3. ความหวัง หมายถึง ความปรารถนาและความคาดหวังว่าสิ่งต่าง ๆ จะเป็นไปได้ด้วยดี ในอนาคต เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่ทำให้บุคคลสามารถที่จะผ่านพ้น สถานการณ์ที่ยากลำบากได้ และเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามที่หวัง ความหวังทำให้บุคคลมองโลกในแง่ดีและช่วยเหลือเหลือใจให้บุคคลอยู่ต่อ ไปอย่างมีความสุข โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

3.1 ความรู้สึกภายในที่เกิดขึ้นชั่วคราวและในอนาคต หมายถึง การรับรู้ภายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นการรับรู้ในทางบวกและรู้ถึงสิ่งที่ ต้องการสามารถเป็นไปได้จริงในอนาคตอันใกล้หรือไกลจากขณะนั้น

3.2 ความพร้อมภายในทางบวกและความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกมั่นใจและคาดหวังทางบวกที่มีต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต บุคคลมีความรู้สึกพร้อมในการที่จะทำตามแผน เพื่อ บรรลุถึงสิ่งที่ต้องการหรือเป้าหมาย โดยเห็นว่าท่ามกลางความยากลำบากก็ยังมีทางออก

3.3 ความสัมพันธ์ภายในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การเห็นความสำคัญของการพึ่งพา ระหว่างกัน ความเกี่ยวข้องผูกพันภายในตนและระหว่างตนกับบุคคลอื่น และระหว่างตนกับสิ่ง เหนือธรรมชาติ

ในการวิจัยในครั้งนี้ วัดความหวังจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบประเมินความหวัง ของ เฮิร์ธ (Herth, 1991)

4. การให้คำปรึกษาโดยวิธีปกติ หมายถึง การให้คำปรึกษาที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ปฏิบัติเป็นปกติโดยอาจารย์ประจำชั้น เป็นการให้คำปรึกษาปัญหาเรื่องการเรียนและ เรื่องส่วนตัวโดยไม่ได้อ้างอิงพื้นฐานทฤษฎีใด ๆ อย่างชัดเจน

5. ผู้พิการ หมายถึง ผู้พิการจากโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา เป็นชายและหญิง อายุไม่ต่ำกว่า 17 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 35 ปี มีโครงสร้างของร่างกายไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตาม ปกติมาแต่เกิด หรือได้รับบาดเจ็บ และมีความพิการทางด้านแขน หรือขา หรือลำตัว เช่น เป็นอัมพาต, โปลิโอ, แขน หรือขาขาด, กล้ามเนื้ออ่อนแรง และได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลแล้ว